

разпознавам лириката на Петър Чухов.

С любопитство приех включването в номинациите на **Иглика Дионисиева**, чиято последна книга излезе през далечната 2003 г. За новата ѝ стихосбирка „*Déjà vu hug*“ („*Scalino*“) Кристиан Енчев пише (с почти математическа точност в модела на критическите си наблюдения): „Поетичната книга на Иглика Дионисиева улавя крехкостта и чувственото взаимодействие между много различни гласове, които изграждат жива пулсираща тъкан. Тези гласове, ако се следват като жалони разделите в стихосбирката, явяват: възможността за образи, които носят усещането за *Deja vu*; въпроси мними, артикулирани като словесна форма на смислов хоризонт за прегърнати образи; усвоено в „прегръдката“, но и запазено напрежение между образите в положителни отговори; *deja hug* — стопяваща видяното (*vu*) от образите прегръдка. Така в крайна сметка едно вече (*deja*) преживяно достига до прегърнатата и запазена в многогласието на поетичния език метаморфоза“ (К. Енчев; ЛВ, бр. 27, 2015). Лично за мен книгата е преизобилна, но поддържа любопитството ми посредством усещане за разпъване между лекота и сложност, между пестеливост и разхищение в говора. И все пак там, където Дионисиева е по-многословна, ми се струва и по-добра. Каго в „Сутрин смъкнала сивите савани...“ или в „Между трамвайните релси...“, макар думи като „семпли“ или „сплеснала“ да ме стряскат по особен и не съвсем приятен начин. А поставянето на заглавията под поетическите текстове („Име“, „Лице“, „Пирамиди“, „Къпини“) не сепва достатъчно. Именно сепването ми липсва в „*Déjà vu hug*“. Защото този парадокс ми се

струва необходим — какво *déjà vu* без сепване, какво?

Зарадвах се особено на номинацията на **Божидар Богданов** с „**Птеродактили**“ („**Фабер**“), в „Поетичен Никулден“, а очевидно крайно симпатично недоглеждане публикува в два поредни броя на „Литературен вестник“ рецензията на Радослав Радев за книгата (вж. ЛВ, бр. 34 и 35). Предизвиканото вероятно от нехайни редакторски неволи дублиране обаче ми се стори уместно, макар да съм сигурна, че Р. Радев, който е почитател на този поет от много дълго време, би могъл да подготви рецензия, дълга и възможна за отпечатване и в три броя на специализираното издание. Извън съвсем добронамерената шега обаче отбелязвам изключително точно намерената дефиниция, събрана в заглавието на коментирания рецензия — „Съзерцанието срещу иронията“. Един от знаковите поети на 90-те години, шедър и някак непоколебим в собствената си вяност към лириката, Богданов прилепя ново парче към собствения си авторски образ в режима на автентично очарование пред природата, изговорено и като почит към писането. Очевидно — и заразяваща почит, щом предизвиква и такива думи: „В стихотворението „Септемврийска нощ от небето се спуска“ има толкова прелестни метафори и образи за обичане, та ако са сън, човек престава да вярва в събуждането си“ (Р. Радев, ЛВ, бр. 34, бр.35).

С микроскоп и фотоапарат

Ползвам част от епиграфа в новата лирическа книга на **Цветанка Еленкова** „**Увеличение четиридесет**“ („**Ерго**“), за да обознача по особен начин няколко лирически книги, появили се при мен в различно време на изминалата вече година. Книги, които стоят на разстояние една от друга, но в личния

ми читателски списък — на къса дистанция и обвързани именно с усещането за внимателност и порив към опосредствано вглеждане, в което обаче оптичната опора е единствено метафора на предчувствието за изобилие, на разрастващи се любопитства.

Едната, разбира се, е книгата на **Цветанка Еленкова**. Защото сглобява пред очите ми конструкции, в които естествената и непосредствена видимост на географите и картографиите противоречиво поддържа разтрошаването на някаква очарователна ежедневност. Книга на пространствата с техните (не)възможни за полагане в координатата светлини. Книга на синестезийна пищност — водопадно неудържима, но и смирена в безсилията на сърцето.

Силвия Чолева и „**От небето до земята**“ („**Жанет 45**“) — защото вълшебният стрелец, опънал тетивата между небето и земята, знае какво го очаква, но не спира да (се) пита. С все по-примирена тъга и съзнание за това какво можеш и какво не можеш да си позволиш — и в поезията, и в живота, но и с устойчива непримиримост (повече за тази книга на Чолева — виж в оперативнокритическия блок на настоящия брой). Ще си позволя да благодаря на издателката Силвия Чолева за тазгодишните книги на Херман де Конинг („Площите на паметта“, превод Боряна Кацарска) и Томаш Шаламун („Кой кой е“, превод Людмила Миндова). Внезапната смърт през януари тази година на Алеш Дебеляк, чиято поезия излезе през 2013 г. в томчето „Край на носталгията“ (превод Людмила Миндова), отекна болезнено и в България, благодарение и на издателство „Да“, което преди време доведе този прекрасен словенски поет тук и на роден език.

Георги Милев и „**Драскотини върху зеницата**“ (ИК „**Нике-89-НТ**“), която се появи изненадващо за мен, защото очаквах по-скоро проза от автора на „10 минути“ (2009) и „Обикновени убийства“ (2011). Не е изненада обаче, поне за мен, дълбината на етичното, от което се ражда „Драскотини върху зеницата“ — с примирение към личните болки, но с примирение, което ги „облича“ в поетически констатации с деликатна ирония, с рационална категоричност. Без декларативност в рекапитулацията на онова, което е отнето, на онова, което опира в „опита за сентенция“, на очертаното с пунктир, в чиито предвидени паузи стоят утопияте, суетата, баналността, всичко... Разбирането за поезията като игра на криеница, но с открито лице, с отворени рани, с душа — обраснала с бодли, обърнати навътре. Респектирана съм от този модел на етичност. И никак не ми се ще да отмина факта, че в професионалните си занимания като издател и редактор Георги Милев се опитва да я отстоява и отвъд превъплъщението на авторството. Тихата настоячивост, с която издателство „Пергамент“ се включва в културния шанд, през изминалата година се откри и с един рядък, жест — изданието „Думи от другата улица“, събрало авторски текстове (поезия, проза, импресии, критика) на напусналата ни през пролетта Ваня Константинова. Основателката на фондацията за литература и изкуство „Лексема“, подпомагаща публикуването на нови книги на съвременни български автори, е сред най-близките приятели, но и съмишленици на Георги Милев. Съхраняването на нейните думи, почитта към човека до теб — в общата мисия, превъплътена по този именно начин, е лакмус за висока проба морален анга-